

Senyals de rearmament?

Canvis en la metodologia docent en el marc del Procés de Bolonya

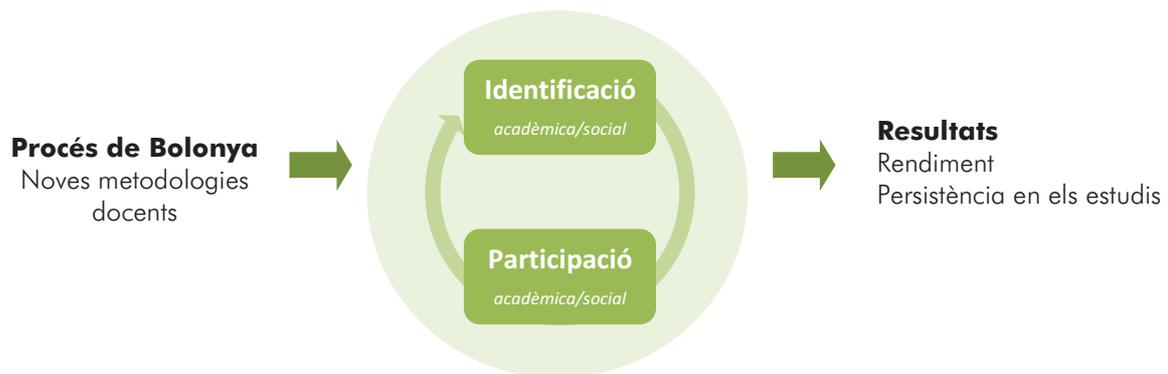
Senyals de rearmament?

Canvis en la metodologia docent en el marc del Procés de Bolonya

Signs of reengagement? Changes in teaching methodology in the framework of the Bologna Process

Resum

Anàlisi dels efectes que els canvis en la metodologia docent, introduïts en el marc del Procés de Bolonya, tenen en la identificació i participació universitària dels estudiants. Al mateix temps, s'explora si aquests efectes han tingut conseqüències en el rendiment, permanència i desenvolupament personal dels estudiants universitaris¹⁰.

Resultats

C1 – Els **canvis institucionals** han produït **canvis en les relacions entre els estudiants i la institució** i entre els diferents membres de la Universitat.

C1.1 - Les **noves metodologies** docents han comportat un **augment en la participació i identificació acadèmica** dels universitaris.

En el context de les universitats espanyoles la introducció del Procés de Bolonya està provocant que els estudiants passin més hores a la universitat perquè les noves metodologies pedagògiques així ho requereixen. Els resultats mostren que aquests canvis docents han significat un augment en el volum de tasques a realitzar i que els estudiants estiguin físicament a la universitat durant més hores augmentant així el

---

¹⁰ L'objectiu de les recerques qualitatives no és quantificar el número d'individus que afirmen un fenomen sinó plasmar les diverses opinions i aportacions respecte a un tema. Tot i que s'han detectat diferències entre les titulacions estudiades respecte a la implementació de les reformes en el marc del Procés de Bolonya, una anàlisi global de les deu titulacions ens permet afirmar que hi ha tendències generals semblants respecte a la identificació dels estudiants en totes elles. S'han recollit les citacions més significatives per tal d'exemplificar les conclusions.

temps de dedicació a l'estudi. Aquest fet suposa un increment de la participació que té conseqüències en la identificació acadèmica dels universitaris amb la institució.

En general, les innovacions que s'han implementat a partir del Procés de Bolonya han esdevingut un element aglutinador que ha provocat un increment de la identificació dels estudiants amb les normes i valors de la institució universitària.

"(...) amb aquesta carrera i amb això del Pla Bolonya, perquè clar, és més pràctiques, més coses i estàs més a la universitat, i a més que en aquesta carrera també els horaris no són pel matí o per la tarda, no, són diversos."

C1.2 - Els canvis en les metodologies pedagògiques han tingut un impacte en la identificació i la participació social.

L'increment de presència física dels alumnes a la universitat pot comportar més interaccions amb companys, professors i personal de la universitat i, alhora, aquest augment en les interaccions pot comportar més identificació social a la universitat per part dels estudiants.

L'anàlisi dels resultats mostren que, en alguns casos, a través d'aquestes interaccions amb companys i professors els estudiants senten que formen part de la vida universitària; incrementant, per tant, la identificació social amb la universitat.

"(...) la universitat és amb la gent que millor et queda, amb la gent que més estona estàs, les pràctiques també ajuden molt a compenetrar-se més amb els companys perquè estàs quatre hores cada dia, cada dia i arriba un moment que a l'estar més amb una persona, xerres més amb ell, fas una amistat amb ell (...)"

C1.3 - La identificació social ha significat canvis en les relacions entre companys, i entre aquests i diferents membres de la institució.

En moltes ocasions, l'increment d'interaccions ha suposat la creació de noves amistats entre els companys universitaris. Aquestes noves relacions comporten, sovint, un canvi progressiu en el grup de referència i una pèrdua de contacte amb amics de fora de la universitat que no han entrat en l'educació superior.

Per als estudiants que creen amistats i canvien de grup de referència, el procés d'identificació amb la universitat és clara; els estudiants esmenten que senten que formen part del col·lectiu d'estudiants universitaris amb els quals comparteixen normes, valors i interessos. L'increment d'identificació social amb un grup de referència universitari pot tenir efectes positius en la identificació acadèmica dels estudiants.

“Con los de aquí a veces es más parecido, más o menos quieren lo mismo, o si no piensan lo mismo pero hay como diálogos, y en cambio hay gente que no le interesa los estudios o política, economía, lo que sea que a mi me interese, pues ellos, es como más superficial, “qué haces hoy”, es otro tipo de relación y aquí es más profundo, todo más...”

C2 – La participació i identificació dels estudiants pot tenir un impacte en els **resultats acadèmics** dels universitaris.

C2.1 – La identificació social i acadèmica pot tenir **conseqüències en l’aprenentatge i els resultats** dels estudiants.

És necessària certa identificació acadèmica (instrumental o expressiva) amb la institució per tal d’obtenir bons resultats acadèmics. La identificació social és un afegit a la identificació acadèmica, si un estudiant se sent identificat acadèmicament i, alhora, socialment amb la institució té més probabilitats de treure encara més bons resultats acadèmics.

En aquest sentit, s’observen uns certs senyals de *rearrelament* dels estudiants a la institució, en alguns casos sembla que s’està trencant l’anterior tendència que portava cap al desarrelament i la llunyania entre estudiant i institució.

“Llavors aquí estan molt a sobre teu et fan presentar molts treballs, has de seguir l’assignatura el dia a dia, llavors això és potser el que no agrada a la gent de Bolonya, però és el que hi ha, és la millor manera d’aprendre!”

“(…) sí, em vaig plantejar moltes coses [deixar els estudis] i llavors els meus amics [em van dir:] “que no, que venga!”

Recomanacions

1. Les metodologies pedagògiques relacionades amb Bolonya comporten un augment de les tasques a realitzar i requereixen més presència a la institució universitària. En aquest sentit, no s’hauria d’oblidar que **el perfil d’estudiant que treballa** és cada dia més present a les nostres universitats i que la implementació d’aquestes innovacions pot contribuir a deixar fora a un perfil d’estudiant que treballa o combina estudis i treball.
2. Es constata que les **activitats socials** organitzades en el marc universitari per **incentivar els aspectes socials** de la institució (p.ex.: el cinema de la universitat,

activitats esportives, xerrades, debats, etc.) poden tenir un efecte positiu en la identificació acadèmica dels estudiants universitaris.

3. L'increment d'hores que els alumnes passen a la universitat, requereix d'**infraestructures i serveis** adequats (biblioteca, aules, serveis de menjador, tutories, etc.) per tal de garantir unes **condicions mínimes** que permetin la **interacció entre els diversos membres** de la institució. Unes bones condicions que afavoreixin la interacció, podran tenir un efecte en la participació i identificació dels estudiants amb la institució.